

APREČKOVINY

43. ROČNÍK SÚŤAŽE UMELECKEJ TVORIVOSTI VYSOKOŠKOLÁKOV ▶ 2/2009

43.
ročník

Akademický Prešov 2009
podporili:

S FINANČNOU PODPOROU
MINISTERSTVA KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA SR

MATICA
SLOVENSÁ

Inštitút estetiky, vied o
umení a kulturológie
OZ Akademický Prešov
Divadlo Alexandra
Duchnoviča
Divadlo Jonáša Zábors-
ského
Park kultúry a oddychu

Mediálny
partner

kam do mesta

SÚŤAŽ
UMELECKEJ
TVORIVOSTI
VYSOKOŠKOLÁKOV

AKADEMICKÝ
PREŠOV

1. - 5. MÁJ 2009

VÝSLEDKY

AKADEMICKÉHO PREŠOVA 2009

Výsledky súťaže v umeleckom prednese poézie a prózy

Poézia:

Miesta neboli udelené

Próza:

1. miesto Zuzana Paššová (FF UK v Bratislave)
2. miesto Laura Urbanová (FF PU v Prešove)
3. miesto neudelené

Výsledky súťaže vo vlastnej literárnej tvorbe poézie a prózy

Poézia:

1. miesto Lenka Suchá (FF PU v Prešove)
2. miesto Ľuboš Lehocký (FF UKF v Nitre)
3. miesto Renáta Kuljovská (FF UK v Bratislave) a Ružena Šípková (VŠ zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave)

Čestné uznania: Lukáš Šándor (PBF PU v Prešove), Veronika Jančíková (FF PU v Prešove), Milan Sabo (FF PU v Prešove)

Próza:

1. miesto: Anna Vlčková (FF PU v Prešove)
2. miesto: Lenka Suchá (FF PU v Prešove)
3. miesto: Abdelarazak Bouali (FHV UMB v Banskej Bystrici),

Helena Fábryová (PriF UK v Bratislave), Radoslav Šafran (FF PU v Prešove)

Čestné uznania: Zdenko Fajčák (FF PU v Prešove), Ivana Polčíková (UKF v Nitre)

Výsledky súťaže študentského divadla

Laureáti:

Študentské divadlo FF PU v Prešove za cyklus divadelných diel Projekt 09

Študentské divadlo VYDI za inscenáciu Absurdity

Ďalšie ocenenia:

Cena Adele Mitrovej za podnetnú režijnú interpretáciu Sartrovej drámy S vylúčením verejnosti

Cena Terézii Petruškovej a Šindliarskemu nášmu divadlu za invenčné scenáristické spracovanie aktuálnej témy

Cena Divadlu teatrálnej skratky pri FF PU v Prešove a Petrovi Karpinskému za inšpiratívny prístup k autorskému divadlu

Cena Divadlu Ja a My za scénickú miniatúru Petry Mikulovskej a kolektívu Baletka

Cena Detu Bratislava za inšpiratívnu pohybovo–hereckú kreáciu v inscenácii Best of Cvočkaus 2009

Evino oko

Foto:
Študentské divadlo FF PU
Biele divadlo
VŠMU

V prológu dve chuťovky Nina Sadur: Sila vlasov a Recyklácia – obe v podaní študentského divadla (29. apríla 2009 – 14. – 16. h). Ten istý súbor v divadle nedivadelnej tančiarne, dívajúci sa divákovi do tváre z polmetrovej vzdialenosti, slávnosť obraznosti pohybu, metafor, výtvarných, gestických a v niektorých chvíľach aj „telocvikárskych“. Výborný štart do APečka.

Záchranná brzda

Dva súbory pár hodín pred vystúpením (malo sa odohrať v sobotu 2. mája 2009) odvolali svoju účasť na AP: Nová síť Praha „pro zánet močového mechýře tanečnice“, Ludus pre šoféra, ktorý nepochopiteľne neprišiel odviezť súbor na zájazd.

Bleskové telefonáty organizátorov do teatrálného sveta. Plánované produkcie výborne zastúpili:

Commedia Poprad s hrou Statkyzmatky alebo Ako sa Gianni Scicchi dostal cez posteľ k majetku s kvalitne nastudovanou a realizovanou produkciou typu commedia dell'arte. Solídne, kvalitné, inšpiratívne.

Druhý zaskakujúci M. Kasprzyk – koncert pantomimických etúd tohto mága slovenskej pantomímy.

P.S.: Biele divadlo Bratislava vošlo v piatok okolo 17. h do prešovských ulíc, lákalo divákov na svoju produkciu s jasným názvom Commedia dell'arte divadlo na ulici. Na pódiu pred historickou budovou DJZ napriek chladnému počasiu zavanulo teplom študentského humoru a recesie.

Šindliarske naše divadlo - do určitej miery objav, no humor textu bol jedna stránka veci, jeho realizácia druhá. Škoda, títo dvaja sa nestretli. Aj tak však prínosné pre typ kabaretnej hry na AP.

Adamov luk

Ostrovského Nemá kocúr večné hody (1. mája 2009) – super. Komédia štvrtákov z VŠMU – very good. Hudba naživo, herecký koncert mužov i žien, poučené ruským divadlom balaganu, možno aj kreslenými ruskými grotesknými rozprávkami. Fajn odpich na začiatku AP. Ani pán rektor neľutovali, že to videli.

Katka Koščová, absolventka štúdia estetiky na PU, spievala svoj koncert v pomerne chladnom počasí na pódiu historickej budovy DJZ. Veľký zážitok, program z najnovšieho CD, jazz kombinovaný s folkom a možno i soulom. Neveľká divácka kulisa, no veľký zážitok, aj aplauz.

Konečne divák

Úsilie organizátorov preniesť divadlo do centra mesta konečne fungovalo. Na Túlavé divadlo z Trnavy, v nedeľu poobede prišiel pekný počet divákov. Neľutovali! Humor, paródia, chvíľami pastiš, na priam mýtického Hamleta. Aj počasie žičilo produkcii. Veríme, že dobrý zámer usporiadateľov sa zachytil a ďalšie programy budú mať diváka. Inak je divadlo bez publika nulové.

Návrat mamutov (K. HORÁK – DŽURA)

Bc. Katarína Čižmárová

Po minuloročných vystúpeniach sa Študentské divadlo FF PU v Prešove pod vedením prof. PhDr. Karola Horáka, CSc., aj tento rok predviedlo predstavením Recykling alebo Džura. Súbor tvorili vo väčšej miere študenti odboru estetika.

Predstavenie Džura je príkladom alternatívneho divadla a autorského divadla. Je reprezentantom kolektívneho divadla založeného na biomechanike hereckej akcie, na nepsychologickom vytváraní jednotlivých postáv. Realizuje sa v ekonomicky skromných podmienkach, je to typ „chudobného“ študentského divadla, preto je v celom dejí scéna úplne prázdna, kostýmy hercov sú civilné (len tričká a džínsy).

V hre sa stáva pohyb rovnocenným partnerom slova, ba viac, odhaľuje jeho slabosti, faloš a nedokonalosť. Používajú sa rozličné neprikazové typy pohybu, ako napr. vstávanie, sadanie, plazenie, chôdza a expresívne typy, ako napr. rôzne druhy behu, výskoky. Pohybová štruktúra je nasmerovaná na individuálny výstup jednotlivca. Herci využívajú obraznosti slov a ich pohybového gestického stvárňovania, resp. nahrádzania. Neobvyklým spôsobom aplikujú princípy spomínanej biomechaniky či inšpiratívne podnety tiež spomínaného chudobného divadla. Dokonale využívajú základné výrazové prostriedky elementárne: pohyb, mimika, gesto, výraz a expresivita, ale i prostriedky netradičné, experimentálne a provokujúce a nakoniec i prostriedky, ktoré by spájali viac replík.

V tejto inscenácii vystupuje do popredia problém akéhosi novodobého náboženstva, novej kolektívnej psychózy, ktorá sa v hre postupne premieňa na agresivitu a na večný kolotoč ľudskej nevraživosti a majetkovej chamtivosti. Už samotná základná situácia má symbolickú hodnotu – objavenie jamy (džury) a jej mýtická funkcia je symbolom vzťahu človeka k niečomu, čo presahuje jeho dimenzie a čo on nijako nevie ovládnuť vlastnou vôľou ani vlastnými silami. Zobrazuje sa konformná pospolitosť ľudí – analýza neandertálcov, ktorí lovia mamutov. Hra o ľudskom odcudzení, o manipulácii, o strate mravných hodnôt, o stave civilizácie, o medziludských vzťahoch, o pocitoch nespokojnosti, o márnosti, ako i o problémoch pokrývanej morálky. Celé pozadie je recesívne, výsmech

z pohanstva, z manipulácie, z modlosti... Džura sa stáva hodnotovou kategóriou, nie je to len diera, ktorá hercov pohltí a potom v nej žijú konformne, nie je to len diera, v ktorej lovia mamuty a tiež to nie je len spoločnosť živiaca sa lovom. Nejde len o príbeh lovcov mamutov, to nie je hlavnou prioritou, dôležité je mať „toto“ (ako sa hovorí v hre) ... napĺňanie a vyprázdňovanie (vyprázdňovanie = prázdne hlavy ľudí). Džuru nazývajú rôznymi „menami“, ako napr. jama, jamka, jamôčka, diera, dierka, dieročka, prepادلisko, roklna a napokon i spomínaná džura.

Herci počas celej hry sú v bezprostrednom kontakte s divákom. Prostredie je prostredím kontaktového divadla – herec môže hrať na diváka, hrať sa s detailom, nemá sa kde skryť (uvidíme tam hneď každú chybu). Postavy plnia hneď niekoľko funkcií: sú necharakterové a v jednej sekvencii môžu predstavovať jednu postavu, no vzápätí sa môžu preštylizovať do ďalšej, a to bez akejkoľvek zmeny masky, kostýmu (napr. postava, ktorá spadne do džury, hrá neskôr ďalej bez zmeny a predstavuje už niekoho úplne iného). Počas celej hry vystupovali ako bezmenné. Nenájdeme vyhradené typy postáv, ako napr. lakomec, klamár, vrah. Je tu kolektivita, ktorá je prezentovaná tak, že nám v žiadnom prípade neprekáža, ale skôr nás núti orientovať sa v mnohovýznamnom poli „divadelného diela“.

Vnútorne sa predstavenie člení na bloky, v ktorých sa mladí inscenátori snažia o dokonalú súhru slova a rytmického pohybu (napr. cirkulácia v jame, stavba akejsi pyramídy – budovy). Vo viacerých častiach má slovo dramatickú funkciu a vzniká tak aj konflikt medzi postavami. Nie je použitý monológ, kde by postavy hovorili za seba. Mnohokrát sa vyskytovali iba jednoduché vety, jednotlivé podstatné mená, výkriky v podobe jedného slova (často akoby len tak, do tmy).

Inscenácia Džura je typom experimentálneho divadla, predstavenie robené riskantným spôsobom (má experimentálny charakter) – umelecký výsledok je vopred neistý (t. zn. napr., že mladí herci nemajú profesionálne skúsenosti s divadlom).

Ale aj napriek tomu nás naši študenti nesklamali a spríjemnili stredajšie popoludnie. Poskytli nám pekný kultúrny zážitok, vložili do textu kúsok tohto moderného sveta, za čo im patrí vďaka.

Tvorivé dielne

PROJEKT 09

(kh, mp)

Umelecké vedenie Študentského divadla FF PU Prešov uvádza v rámci tohtoročného AP niekoľko produkcií, ktoré sú špecifickým spôsobom „objavovania“ divadelného priestoru alebo priestoru pre divadelnú produkciu, pričom viaceré programové jednotky sú výsledkom minuloročných workshopov, prítomných tvorivých dielní na tohtoročnom AP, ale aj produkcií, ktoré sú zatiaľ ešte „dielom v zrode“ a budú finalizované až v ďalších mesiacoch, po ukončení AP.

Prehľad spomínaných produkcií so stručnou anotáciou:

a) Recyklácia – vo viacročnej koncepcii (časť REMAKE uvádza súbor produkciu divadla alternatívneho typu – kultovú hru slovenskej alternatívy Džura (podobne ako pred rokmi Živý nábytok, Tip-top biotop). Žánrové označenie „pohybovo-slovná kreácia“ má genézu v type autorského divadla (text sa rodil postupne počas štúdia hry, vzniká na konkrétne dispozície interpretov, tí sa realizujú osobnostným herectvom). Recyklácia bola uvedená v priestore bývalej tanečnej skúšobne folklórneho súboru Torysa, v podzemí Študentského domova; realizácia ideálna na kontaktové herectvo s divákom v pomerne komornom prostredí.

b) Nina Sadur Sila vlasov – postmoderná hra súčasnej ruskej autorky (réžia D. Bajin, D. Laciaková a. h.) je typom interpretačného divadla: hotový uzavretý text je na začiatku inscenačného procesu dramaturgicky upravený, realizovaný bol do podoby poetického obrazného tvaru. Hra bola uvedená v tom istom prostredí ako Recyklácia, skladba ansámblu je takmer identická ako v prípade Recyklácie, čo je pre interpretov špecifické poznanie. Herec sa v rozpätí jedného večera prezentuje dvoma odlišnými poetikami.

c) Redundancia – krátka performatívna hračka odohrávajúca sa na ulici, pred kaviarňou. Úsilie tvorivého tímu je zaujať okoloidúcich, na chvíľu ich vytrhnúť zo životného stereotypu a upozorniť aj na potrebu ticha v našom živote.

d) Nové iné spätné zrkadlo – produkcia je testovaním špecifického „opusteného“ priestoru. Prerозprávanie príbehu gasarbeiterky pracujúcej v Taliansku sa odohráva formou pochôdzkového divadla pre obmedzený počet divákov. Krátke zastavenia v kobkách protiatómového krytu, v podzemí Študentského domova PU, sprítomňujú najdramatickejšie situácie ženíných peripetií (s dôrazom na zobrazenie psychických tráum protagonistky). Vedúci dielne: K. Horák, M. Pukan

e) Slovo ako maska

Postdramatický pôvodný text súčasného autora je komponovaný ako analýza problému neschopnosti prirodzeného spôsobu komunikácie medzi ľuďmi (má to odraz v „jazykovej maske“ subjektov - pokus o zachytenie súčasného generačného slangu protagonistov). Hereckou poetikou chce inscenácia smerovať k civilnému výrazu (pedagogické vedenie Henryk Rozen – Poľsko, dramaturgia M. Pukan).

f) Prešovské krvavé jatky

Tvorivá dielňa (vedúci J. Šimko), ktorá začala už vo februári ako spoločná tímová tvorba scenára (režiséra a interpretov kolektívu). Základným prameňom kompozície sa stala známa historická kronika J. Rezníka, ako aj scenár J. Pataráka použitý P. Scherhauferom v známom divadelnom cykle „Kemu ce treba...“ uvádzanému v 90. rokoch 20. storočia.. Štúdium tejto témy má aj poznávaciu funkciu: účastníci workshopu sa zoznamujú s historickým kontextom udalostí i s reálnymi prostrediami, v ktorých prebiehala táto historická tragédia (konzultácie aj inštruktáž s prof. P. Kónyom).

g) Divadlo poézie tvorivá dielňa vytvára osobitý jazyk v divadelnom druhu divadla poézie. Pri hľadaní adekvátneho javiskového výrazu sa používajú koncepčne viaceré scénografické prvky (hyperbolizované figuríny, symboly zmyslov, fragmenty ľudského tela, bábky a pod.) Dominuje však živý interpret s výrazným jazykovo-intonačným, ale aj pohybovým, akčným javiskovým konaním (umelecké vedenie H. Makovická, K. Horák, M. Pukan).

h) Divadlo v sakrálnom priestore – kombinácia študentov prešovských a košických vysokoškolákov sa usiluje oživiť priestor prešovskej kalvárie fragmentmi z mystéria (vzniká na motívy historických udalostí 17. storočia). Pedagogické vedenie R. Sorger, J. Sabol ml.

ch) Historický fakt v divadelnom umení – tvorivá dielňa sa usiluje vytvoriť z pomerne suchých historických faktov inscenačný tvar, v ktorom sa nečakane história poľudšťuje a konfrontuje s etnickými modifikáciami konania jej protagonistov. Na výslednom tvare by mali participovať svojbytné regionálne chorálové piesne, využiť by sa mohol napríklad aj niektorý zo sakrálnych priestorov mesta Prešov (pedagogické vedenie P. Weinciller).

i) Pantomimická dielňa – nesproblematizovaná večná hodnota pantomimického umenia dostáva každoročne svoj priestor na AP (pedagogické vedenie M. Kasprzyk).

j) Tanečná dielňa J. Letenaya.

Obľúbená dielňa dekana VŠMU Bratislava bola podnetom viacerých tanečných produkcií prešovských vysokoškolákov. Vlni bola veľmi úspešná práca nad témou Shakespearovho Macbetha. Tohtoročná dielňa sa presúva z technických dôvodov na koniec mája.

Z núdze výborná cnosť

Simona Starinská

V sobotu 2. mája sa na AP mal predstaviť súbor LUDUS z Bratislavy. Z technických príčin sa však diváci tejto formácie nedočkali.

Dieru v programe však vynikajúco vykryl ak nie všetkým, tak aspoň väčšine známy Miroslav Kasprzyk. Svoje vystúpenie začal tým, čo je preňho typické, kontaktom s divákmi. Aj keď pokračoval pripravenými etudami: rek-lamným blokom, etudou o postavičkách Barbie a Ken alebo etudou o zvieratkách, vrcholom jeho predstavenia bola práve improvizácia. Miro sa na chvíľu premenil na bábku v rukách slečny z hľadiska. Táto bábka však nebola práve poslušná a tým si u divákov získaval čoraz väčšie sympatie. V závere jeho vystúpenia opäť pracoval s hľadiskom. Zhodou okolností som sa s ním na scéne ocitla práve ja a môžem zodpovedne povedať, že pri Mirovi by nemal na javisku trému nikto. Z jeho prejavu cítiť radosť a energiu, teší sa z toho, čo robí a aj vie pre koho to robí. Na scéne je ako doma a tento pocit prenáša aj na svojich pomocníkoch.

Z núdze cnosť, aj takto by sa dalo charakterizovať nepredvídané vystúpenie Miroslava Kasprzyka a už sa veľmi teším čo na tomto festivale predvedú jeho žiaci, súbor DETO z Bratislavy, ktorí vystúpia v utorok.

Malý počet, ale vysoká kvalita

prof. PhDr. Ján Gbúr, CSc. (z hodnotiaceho posudku)

„Súťaž v umeleckom prednese poézie a prózy na AP '09 mala jednu osobitosť: malý počet súťažiacich a značne vysokú kvalitu prednesových výkonov. Čo sa týka malého počtu súťažiacich treba zdôrazniť, že o tento druh umeleckej činnosti je medzi slovenskými vysokoškolákmi dlhodobo malý záujem. Je to dané - okrem iného - aj tým, že sa mu na slovenských vysokých školách nevenuje patričná odborná pozornosť. Výnimkou je Inštitút estetiky a vied o umení FF PU, čiastočne Ústav literárnej a umeleckej komunikácie Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, ktoré súbežne s interdisciplinárnym výskumom literatúry a umenia zabezpečujú univerzitnú výučbu estetiky.

Študenti, ktorí uprednostňujú tieto umelecké aktivity, majú dlhodobý kontakt s teóriou a praxou umelecké-

ho prednesu, vyznajú sa v interpretačných technikách, vedia rozlíšiť klasický umelecký prednes od prechodných slovesno-divadelných foriem (divadlo jedného herca, text divadelnej hry a i.) a majú zmysel pre sebakritickú reflexiu svojich prednesových výkonov. Práve takíto súťažiaci sa predstavili na tohoročnom AP v prednese poézie a prózy. Zaujali kvalitnou dramaturgiou čerpajúcou z domácej slovenskej a inonárodnej literatúry. Prednesený básnický text (M. Válek) mal vysoké parametre kvalitnej asociatívnej poetiky, kým interpretované prozaické texty (najmä D. Duška) budovali na značne komplikovanom naratívnom princípe. Všetci súťažiaci potvrdili výkonmi, že vedia veľa o kvalite zvukového stvárnenia umeleckého textu a o jeho výpovedných parametroch.“

Dvakrát reflexie

Jana Kovalčíková, študentka

Akademický Prešov 2009, 43. ročník. Pre mňa, ako mladého diváka, to boli dni plné zážitkov, strávené v spoločnosti zaujímavých ľudí a samozrejme divadelných produkcií. Ako po iné roky, aj tentoraz ma oslovilo divadlo z Poľska i nezabudnuteľná osoba pána Kasprzyka. Stále sa mi však núka otázka, prečo má tak málo študentov záujem o tento skvost medzi divadelnými prehlídkami na Slovensku? Tento rok to mal pravdepodobne na svedomí 1. máj, pre ktorý väčšina študentov odišla. Nevedno kam...

Ostáva mi len dúfať, že učitelia už aj na stredných školách budú šíriť osvetu o AP, pretože na tomto podujatí sa dá naučiť viac, ako na ktorejkoľvek inej hodine.

Stanislav Bilý, študent estetiky, 4. ročník

„Je pravda, že sa dlhodobejšie venujem divadlu, ale moja prvá skúsenosť s umeleckým prednesom bola až na tohoročnom Akademickom Prešove. Zažil som iný prístup k práci s textom a zistil som, že pri prednese fungujú úplne iné princípy ako pri práci s dramatickým textom. Som presvedčený, že to bolo pre mňa obohatením a dúfam, že sa k prednesu niekedy v budúcnosti ešte vrátim. Som len človek, mal som obrovskú trému.“

Z Jožkinho bloku

VYDI UKF Nitra: Absurdity

Existuje osoba, ktorá by svojím talentom a intelektom dokázala napísať divadelnú hru, ktorá by mala výpovedný charakter celého života daného jedinca? Možno. Veď keď sa nad tým zamyslíme a necháme voľne plynúť naše myšlienky, snáď dôjdeme k záveru: Ktoré predstavenie nie je o živote, možno daného autora, možno o živote niekoho iného a možno tak trochu o nás všetkých? Faktom však ostáva to, že prílišný záujem sa dokáže meniť na fanatizmus. S tým súvisí aj nasledujúci výrok: Divadelná veda je diagnóza. Práve takto znela jedna z myšlienok predstavenia, ktoré sme mohli vidieť v pondelkové odpolednie na malej scéne DAD. Hudba, scénická úprava, rekvizity verzus herecké výkony opäť potvrdili tvrdú prácu nitrianskeho súboru. Išlo o spracovanie aktuálnej témy: metamorfózy života jednotlivých hrdinov, zmeny, ktoré prežíval každý inak a pritom veľmi podobne. Toto tvrdenie dokladuje samotný záver, v ktorom sa ocitli všetci spolu, jedna loď,

ktorá ich viedla po širom mori, priestore života, niekam ďaleko do neznáma, kde sa všetci postupne začali strácať. Trpkosť, ktorú prežívali, dokladuje samota, ktorá sa začínala tiahnuť príbehom. Priateľstvo, ktoré vznikne niekde na škole sa zrazu zmieta v putách reálneho života. Začnú pribúdať dusivé problémy psychiky. Každý ostáva sám, ďaleko od ľudí, ktorí predstavovali istotu. Toto už nie je sen, z ktorého sa dokážeme zobudiť, to je fakt, s ktorým treba bojovať a vzpierať sa. Komunikácia, tak ako to bolo naznačené v príbehu, dokáže zázraky a práve to chýba súčasnému človeku. Nežijeme, ale prežívame. Pretože v momente ako človek stratí istoty, ktoré pre neho predstavovali napr. priatelia, uzatvára svoj život a upadá. Najhoršie je ostať sám a nedat' priestor nikomu a ničomu. Neupadnúť do ničoty! To vo mne zanechalo toto predstavenie, malé posolstvo, ktoré by mohlo ostať v každom z nás.

Ja a My UKF Nitra: Mikulovská: Baletka, D. Blahútová: M+SM=VL, H. Staneková: Smútok, V. Šootníková: Prečo?

Štvoricu predstavení tvorili bakalárske práce nitrianskych študentov. Vo všetkých príbehoch vystupoval do popredia motív aktuálnych spoločenských problémov – agresivita, ignorantstvo, alkoholizmus, samota, sexuálne zneužívanie, strata hodnôt a základných pilierov. Bolo zaujímavé sledovať líniu, ktorú sa študenti skrz jednotlivé príbehy pokúšali vykresliť.

Pre mňa najzaujímavejším stvárnením bol posledný príbeh pod názvom Prečo?. Scénickú jednoduchosť striedal tanec a herecký výkon hlavnej hrdinky. Osoba, ktorá prežila život, plný utrpenia, smútku, sĺz, sklamania, čo iné môže nasledovať, ak nie tvrdý pád?!

Čo človeka položí na samé dno? Bezpochyby strata milovanej osoby. Dá sa prežiť bez ujmy, ak ju stratíte dvakrát, asi nie. Prirodzene človek po páde a roztrieštení svojej osobnosti siaha po alkohole, ktorý ho deptá dvakrát väčšou silou, akou bol ničený doteraz. Tieto informácie predstavujú útržok príbehu našej hrdinky, ktorá svojím výkonom vo mne vyvolala emóciu a smútok. Myslím, že to je signál, ktorý ju môže utvrdiť v tom, že napísané dielo zožalo úspech. Téma, ktorú spracovala bolo stvárnená mnohokrát, ale všetko, čo sa odohrá na scéne závisí od herca a od toho, ako sa vie pre svoje publikum rozdať.

Bialostocki Teatr Lalek Poľsko: Baldanders

To najlepšie nakoniec? Možno si túto otázku položilo viac zúčastnených. Naozaj majstrovstvo, ktoré bolo predvedené, iba dokladuje to, čo sme sa neraz učili a čo nám bolo opomínané. Poľská kultúra predstavuje obrovský medzník v dejinách svetovej divadelnej kultúry, čo je vidno dodnes. Predstavenie, ktoré sa kuje tam, kde divadlo niečo znamená a stojí na piedestáli kultúry je naozaj estetickým zážitkom, ktorý napĺňa. Téma siaha po aktuálnosti a súčasnosti. Najpozoruhodnejšou črtou je vidieť herecký výkon takéhoto kalibru, je to prínos pre každého zúčastneného. Energia a sila, aká sála z dvoch hercov je snáď iba raritou, ktorou sa pýši práve poľské divadelníctvo. Konštrukcia scény iba dopĺňala a vytvárala dokonalú symbiózu s hercom. Obidvaja stvárnili inú životnú pozíciu, no obidvaja bravúrne zvládali svoje roly, ktoré si vyžadovali maximálny výkon. Dynamickosť hry bola nepopierateľne vysoká, čo opäť vyzdvihuje hereckú zložku. Psychologizácia postáv je vždy náročná, no dnes sme mohli vidieť to, ako to funguje, keď sa herec zžíva s postavou a celé sa to nesie v du-

chu maximálnej prirodzenosti, nenásilnosti. Zvládnuť stvárnenie niekoľkých postáv, bez ohľadu na časové usporiadanie, tým mám na mysli rýchlosť zmien, je umenie. Bábkoherectvo, ktoré bolo využité ako divadelná technika je pre herca záťaž, pretože pozornosť krája medzi seba a postavu, ktorú stvárnjuje. Herec, ktorý bol uväznený v „kľietke“, doslova šokoval publikum majstrovstvom premien svojho hlasu, čo reprezentoval v jednotlivých postavách, a vyvolával obdiv.

Všetky tieto superlatívy sú mojím subjektívnym názorom, no pre mňa hlbokým zážitkom. Ako povedal známy poľský dramatik Slavomir Mrozek: „Súhlas, uznanie má aj tú výhodu, že človek získava presvedčenie o vlastnej aktivite len jednoduchým akceptovaním nevyhnutnosti bez toho, aby sa sám musel o niečo pričiniť.“

FOTONÁVRATY

ZRIAĎOVATELIA AP 2009: Rektorát Prešovskej univerzity, Inštitút estetiky, vied o umení a kulturológie Filozofickej fakulty PU, Ministerstvo školstva SR, Ministerstvo kultúry SR

ORGANIZAČNÝ ŠTÁB AP 2009: prof. PhDr. Karol Horák, CSc., Mgr. Eva Kušnírová, PhDr. Miron Pukan, PhD., Diana Laciaková, Belo Szentesi, Beáta Červeňáková, Mgr. Denisa Červeňáková

ADRESA ŠTÁBU: VŠA, V. poschodie, č. 493, 488, Kontakt: 051/75 708 03, e.mail: kusnirov@unipo.sk, cervenak@unipo.sk

Redakcia: Mgr. Jozef Jurčíšin, Jozefína Štefanská **Grafická úprava:** Peter Medviď **Autor plagátu AP 2009:** Tomáš Timko, ktorý je aj autor webovej stránky o AP www.ff.unipo.sk/ap a fotiek na poslednej strane tohto čísla Apečkovin.